

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
кафедра цивільного процесу

С И Л А Б У С
навчальної дисципліни
«Цивільний процес»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – обов'язкова

Рік набору – 2020

Харків 2022

Силабус навчальної дисципліни «Цивільний процес» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2022. 15 с.

Розробники:

Т. А. Цувіна, доктор юридичних наук, доцент кафедри цивільного процесу
А.Ю. Каламайко, кандидат юридичних наук, асистент кафедри цивільного процесу

Затверджено на засіданні кафедри цивільного процесу
(протокол № 2 від 10 вересня 2020 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні кафедри цивільного процесу

(протокол № 17 від 03 червня 2021 року)

(протокол № 9 від 08 червня 2022 року)

Завідувач кафедри – К. В. Гусаров, доктор юридичних наук, професор

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Цивільний процес
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Викладач	Цувіна Тетяна Андріївна , доцент кафедри цивільного процесу, д.ю.н.
Контактний телефон	057 704-92-70
E-mail	t.a.tsvina@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн-консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Moodle, Zoom та ін.

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Цивільний процес» входить до ядра освітньо-професійної програми за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти і спрямована на формування фахових компетентностей за спеціалізаціями в рамках узагальненого об'єкта юридичної практики. Її вивчення сприяє засвоєнню майбутніми фахівцями значення основних категорій цивільного процесуального права, змісту процесуальних інститутів, правових позицій Верховного Суду, оволодіння навичками правильного тлумачення норм цивільного процесуального права та практичного їх застосування при вирішенні конкретних судових справ, набуття досвіду аналітичної роботи.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни – формування знань про розгляд судами справ в порядку цивільного судочинства, реалізацію права на справедливий в суд в контексті цивільної юрисдикції, особливості позовного та інших видів проваджень.

Завдання:

- формування системи теоретичних знань про цивільне процесуальне право як галузь права, його змістовне наповнення;

- засвоєння студентами значення основним категорій цивільного процесуального права, змісту основних процесуальних інститутів;
- розвиток умінь і навичок щодо аналізу нормативно-правових актів, що регулюють цивільні процесуальні правовідносини, а також застосування цивільного процесуального законодавства при вирішенні конкретних судових справ, набуття досвіду аналітичної роботи.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: Теорія права», «Історія держави і права України», «Історія держави і права зарубіжних країн», «Конституційне право України», «Державне (конституційне) право зарубіжних країн», «Економічна теорія» «Цивільне право (Частина 1)», «Кримінальне право (Загальна частина)».

Кореквізити: «Адміністративне право», «Цивільне право (Частина 2)», «Кримінальне право (Особлива частина)», «Трудове право», «Кримінальний процес», «Фінансове право».

Постреквізити: «Господарське право», «Адміністративне судочинство».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН НД 1. Демонструвати знання та розуміння сучасних правових доктрин, цінностей, принципів та стандартів у галузі цивільного процесу.

РН НД 2. Здійснювати оцінку та узагальнення інформації щодо ефективності правосуддя у цивільних справах та національної процесуальної системи.

РН НД 3. Виявляти тенденції розвитку галузі цивільного судочинства та цивільного процесу у контексті сталих та формалізованих практик розвитку сфери цивільної юстиції на національному та наднаціональному рівнях.

РН НД 4. Володіти алгоритмами процесуальної діяльності у сфері

цивільного процесу відповідно до правових статусів органів судової влади, учасників цивільного процесу та ефективно використовувати методи та способи діяльності згідно з їх правовими статусами з урахуванням положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.

РН НД 5. Демонструвати знання та виокремлювати межі процесуальної правосуб'єктності суб'єктів процесуальної діяльності, форми її реалізації при розгляді цивільної справи з урахуванням міжнародних стандартів справедливого судочинства.

РН НД 6. Здійснювати планування правових результатів процесуальної діяльності з урахуванням положень п. 1 ст. 6 ЄКПЛ та практики ЄСПЛ.

РН НД 7. Демонструвати професійні знання вчинення процесуальних дій в цивільному судочинстві відповідно до міжнародних стандартів здійснення правосуддя.

РН НД 8. Виокремлювати специфіку співвідношення інститутів та норм матеріального і процесуального права при здійсненні правосуддя урахуванням положень практики ЄСПЛ.

РН НД 9. Демонструвати аналіз і оцінку правового регулювання цивільного судочинства з точки зору дотримання принципів цивільного процесуального права з урахуванням найкращих практик Європейського Союзу у цій сфері.

РН НД 10. Виявляти проблеми розмежування судової юрисдикції та пропонувати власні способи їх подолання на підставі діючого законодавства.

РН НД 11. Прогнозувати процесуальні наслідки оцінки доказів та її результати.

РН НД 12. Виявляти проблеми у застосовуванні універсальї позовної форми захисту права та його сучасних модифікацій та самостійно знаходити шляхи їх подолання.

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	«Цивільне процесуальне право та цивільне судочинство»	«Цивільне процесуальне право та цивільне судочинство»	4
2	«Принципи цивільного процесуального права»	«Принципи цивільного процесуального права»	4
3	«Цивільні процесуальні правовідносини»	«Цивільні процесуальні правовідносини»	2
4	«Сторони»	«Сторони»	2
5	«Сторони. Треті особи»	«Сторони. Треті особи»	2
6	«Представництво у суді. Органи та особи, яким за законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб»	«Органи та особи, яким за законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб»	2
7		«Представництво у суді.»	2
8	«Цивільна юрисдикція та підсудність»	«Цивільна юрисдикція та підсудність»	4
9	«Докази та доказування»	«Докази та доказування»	4
10	«Позов та його сучасні модифікації»	«Позов та його сучасні модифікації»	2
11	«Право на пред'явлення позову. Відкриття провадження у справі»	«Право на пред'явлення позову. Відкриття провадження у справі»	2
12	«Підготовче провадження»	«Підготовче провадження»	2
13	«Розгляд справи по суті. Заочне рішення»	«Розгляд справи по суті»	2
14		«Розгляд справи по суті. Заочний розгляд справи»	2
15	«Судові рішення»	«Судові рішення»	2
16	«Непозовні та спрощені провадження: процесуальні особливості їх розгляду»	«Наказне провадження. Спрощене позовне провадження»	4
17		«Окреме провадження»	4
18	«Перегляд судових рішень, які не набрали законної сили»	«Апеляційне провадження»	2
19	«Перегляд судових рішень, які	«Касаційне провадження»	2

20	набрали законної сили»	«Перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами»	2
21	«Виконавче провадження»	«Виконавче провадження»	4
22	«Міжнародний цивільний процес»	«Міжнародний цивільний процес»	2
23	«Господарське та адміністративне судочинство»	«Господарське та адміністративне судочинство»	2
24	«Позасудові форми захисту»	«Позасудові форми захисту»	4
	Усього		64

**Види навчальних занять і самостійна робота
для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання**

№ п/п	Теми лекцій	Теми практичних занять	Самостійна робота (в годинах)
1	<i>Оглядова лекція</i> по першій частині курсу «Цивільний процес»	Доступність правосуддя та предмет цивільного процесуального права	156
2	<i>Оглядова лекція</i> по другій частині курсу «Цивільний процес»	Провадження у справі в суді першої інстанції	

Самостійна робота студентів

Самостійна робота – робота студента, яка планується та виконується відповідно до навчального плану за педагогічного керівництва, але без участі викладача. Вона спрямована на формування фундаментальних предметних компетентностей, а також має сприяти поглибленню й розширенню професійних знань і здібностей, розвитку самостійності, активності та відповідальності.

Під час самостійної роботи студент повинен самостійно опрацювати конспекти лекцій, літературу, нормативні акти, судову практику до тем, що виносяться на лекції та практичні заняття.

Формами самостійної роботи є:

- виконання домашніх завдань;

- доопрацювання матеріалів лекції;
- робота в інформаційних мережах;
- опрацювання додаткової літератури;
- складання конспектів тем, що виносяться для самостійного вивчення;
- підготовка та проведення модельних судових засідань;
- підготовка контрольних навчальних заходів;
- есе за вузькоспеціальною проблематикою;
- створення портфолію навчального курсу та його презентація;
- розробка кейсів;
- підготовка колекцій документів, матеріалів тощо;
- підготовка тематичних презентацій;
- підготовка та публікація наукових статей, тез, виступи на конференціях;

Завдання й методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у Навчально-методичному посібнику для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни «Цивільний процес» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти.

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141
2. Цивільний процесуальний кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 40-41, 42, ст. 492
3. Закон України «Про судоустрій і статус суддів». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 31, ст.545
4. Закон України «Про судовий збір». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 14, ст. 87

5. Закон України «Про виконавче провадження». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 30, ст. 542
6. Закон України «Про нотаріат». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, N 39, ст. 383
7. Закон України «Про третейські суди». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, N 35, ст. 412

Література
Основна література

1. Виконавче провадження: навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; уклад. К. В. Гусаров [та ін.]. Харків: Право, 2017. 186 с.
2. Гузе, К. А. Представництво прокурором інтересів громадянина або держави в суді. Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2016. 200 с.
3. Гусаров К. В. Перегляд судових рішень в апеляційному та касаційному порядкух. Х.: Право, 2010. 352 с.
4. Каламайко, А. Ю. Електронні докази в цивільному процесі: монографія; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2017. 178 с.
5. Комаров В. В. Нотаріат в Україні: підруч. / В. В. Комаров, В. В. Баранкова. Х.: Право, 2011. 384 с.
6. Комаров В. В. Окреме провадження: моногр. / В. В. Комаров, Г. О. Світлична, І. В. Удальцова; за ред. В. В. Комарова. Х.: Право, 2011. 312 с.
7. Комаров В. В. Позовне провадження: моногр. / В. В. Комаров, Д. Д. Луспенник, П. І. Радченко та ін.; за ред. В. В. Комарова. Х.: Право, 2011. 551 с.
8. Кравцов, С. О. Міжнародний комерційний арбітраж та національні суди: монографія; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2014. 232 с.
9. Курс цивільного процесу: підруч. / В. В. Комаров, В. А. Бігун, В. В. Баранкова та ін.; за ред. В. В. Комарова. Х.: Право, 2011. 1352 с.
10. Сакара, Н. Ю. Проблема доступності правосуддя у цивільних справах: монографія; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2010. 256 с.
11. Цивільне судочинство України: основні засади та інститути: монографія / за ред. В. В. Комарова. Харків: Право, 2016. 848 с.
12. Цивільний процес : навч. посіб. для підготовки студентів 3-го та 4-го курсів бакалаврату літо 2022 року / [уклад. К. В. Гусаров, М. В. Жушман, С. О. Кравцов та ін.] ; за заг. ред. проф. К. В. Гусарова. Харків : ТОВ «Оберіг», 2020. 229 с.

13. Цувіна, Т. А. Право на суд у цивільному судочинстві: монографія; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Слово, 2015. 281 с.
14. Цувіна Т. А. Принцип верховенства права у цивільному судочинстві: теоретико-прикладне дослідження : дис. ... доктора юрид. наук за спец. 12.00.03. Харків : Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. 600 с.
15. Череватенко, І. М. Нотаріальне провадження щодо посвідчення безспірних прав: монографія; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2017. 200 с.
16. Шпак М. В. Професійне представництво адвоката у цивільному процесі: монографія. Харків: Право, 2020. 224 с.
17. Цивільний процес : навч. посіб. для підгот. до зовніш. незалеж. оцінювання / [К. В. Гусаров, К. А. Гузе, М. В. Жушман та ін.]. – Харків : Право, 2021. 338 с.

Додаткова література

1. Liber Amicorum Вячеслав Комаров / за ред. Т. В. Комарової; упоряд. Т. В. Комарова. Харків: Право, 2020. 1192 с.
2. Комаров В. В. Цивільне процесуальне законодавство у динаміці розвитку та практиці Верховного Суду України. Х.: Право, 2012. 624 с.
3. Баранкова В. В. Законність нотаріальних актів. *Право і суспільство*, 2021. № 4. С. 28-34.
4. Кравцов С. О., Завгородня А. С., Точій А. О. Особливості використання електронних доказів у системі засобів доказування в цивільному процесі. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки»*. 2021, № 4 (26). С. 220-224.
5. Мамницький В. Ю, Алексанян К. А., Діброва Т. А. Проблемні питання інституту малозначних справ за цивільним процесуальним кодексом України. *Юридичний науковий електронний журнал*, 2021, № 9. С.79-82.
6. Сібільов Д. М. Виконавча сила рішень третейських судів. *Проблеми законності*, 2021, № 153. С. 38-48
7. Цувіна Т. А. Розумні строки судового розгляду як елемент права на справедливий судовий розгляд: підхід Європейського суду з прав людини. Строки. Позовна давність: зб. ст. / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ЕКУС, 2021. С. 142-160.
8. Цувіна Т. А. Проблемні питання контролю за діяльністю приватних виконавців. Виконавче провадження: теорія та практика : монографія / за ред. Р. Ф. Ханової, С. О. Кравцова. Харків : Право, 2021. С. 176–192 - 0,7.
9. Цувіна Т. А. Єдність судової практики й механізми її забезпечення. Доступ до правосуддя в умовах сталого розвитку: до 30-річчя незалежності України : колективна монографія / за заг. ред. Ю. Притики та І. Ізарової. Київ : ВД «Дакор», 2021. С. 108-134.

10. Шутенко О. В. Правове регулювання інституту сторін з позиції принципу балансу цивільних процесуальних правовідносин. *Слово Національної школи суддів*. 2021, №1 (34). С. 90 – 102.
11. Шутенко О. В. Нотаріат та нотаріальні дії консульських установ: впровадження змін щодо діяльності консульських установ при здійсненні нотаріальних дій. *Scientific Journal «ScienceRise: Juridical Science»*, 2021, No 1(15). С. 20-23.
12. Гузе К. А. Представництво прокурором інтересів держави в цивільному процесі в особі державних підприємств та інших господарюючих суб'єктів: проблеми суб'єктного складу. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021, No 11. С. 153-156.
13. Попов О.І. Дослідження ролі вищого судового органу при перегляді судових рішень у цивільних справах у роботах С. Ю. Каца. *Матеріали круглого столу, присвяченого 105-й річниці від дня народження видатного вченого у галузі цивільного процесуального права, доктора юридичних наук, професора Семена Юлійовича Каца* (м. Харків, 15 грудня 2020 р.) : тези доп. М-во освіти і науки України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Нац. акад. прав. наук України. Харків : Оберіг, 2020. С. 92-94.
14. Гусаров К. В. Проблемні питання поновлення строку на апеляційне оскарження у цивільному процесі. *Реалії та перспективи розбудови правової держави в Україні та світі: мат-ли IV Міжнар. наук.-практ. конф.* (м.Суми, 28 травня 2021 р.). Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. С.72-74.
15. Комаров В.В. Верховний суд та єдність судової практики. *Актуальні шляхи удосконалення українського законодавства/ збірник тез наукових доповідей*. Харків. 2021. С. 165-172.
16. Рожнов О. Вимоги до строків встановлених судом. *Матеріали круглого столу, присвяченого 105-й річниці від дня народження видатного вченого у галузі цивільного процесуального права, доктора юридичних наук, професора Семена Юлійовича Каца* (м. Харків, 15 грудня 2020.): збірник тез. С. 95-98.
17. Колісник О.В. Окремі питання оцінки доказів у цивільному процесі. *Цивільна юстиція: актуальні проблеми теорії та практики у контексті Євроінтеграційних прагнень України: матеріали Круглого столу, присвяченого Дню Європейської юстиції* (м. Харків, 25 жовтня 2021 р.). 2021. Електронне наукове видання.
18. Рожнов О., Кравцов С. MED-ARБ як спосіб альтернативного врегулювання спорів. *Поширення литовського досвіду альтернативного вирішення спорів в Україні* : збірник наукових праць учасників міжнародного семінару (Київ, 22 жовтня 2020 р.). С. 132-140.
19. Prytyka Yu., Komarov V., Kravtsov S. Reforming the Legislation on the International Commercial Arbitration of Ukraine: Realities or Myths. *Access to Justice in Eastern Europe*. 2021, No 3(11). P. 117–128.

20. Komarov V., Tsvina T. The Impact of the ECHR and the Case law of the ECtHR on Civil Procedure in Ukraine. *Access to Justice in Eastern Europe*. 2021, No 1(9). P. 79–101.
21. Komarov V., Tsvina T. International standard of access to justice and subject of civil procedural law. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*. 2021, Vol. 28, No. 3. P. 197-208.
22. Gusarov K., Popov O. Recognition of the fact of birth or death in the temporarily occupied territory under the rules of special proceedings. *Щорічник українського права: зб. наук. пр.* Харків : Право, 2021, No 13. С. 261- 272.
23. Kaplina O., Zhushman M., Cherevatenko I. Judicial reforms in Ukraine: polishing procedures and their systemic role. *Cuestiones politicas*. 2021, Vol. 39, N70. P.757-768.
24. Surzhenko O., Kravtsov S., Golubeva N. The Validity, Effectiveness, and Enforceability of an Arbitration Agreement: Issues and Solutions. 2021, 4 (12). *Access to Justice in Eastern Europe*. P. 116–130.
25. Drozdov O., Rozhnov O., Mamnitskiy V. Mediation and Court in Ukraine: Perspectives on Interaction and Mutual Understanding. *Access to Justice in Eastern Europe*. 2021, No 3(11). P. 181-190.
26. Huze K., Aliieva-Baranovska V., Zelena I., Shvets V., Kurkova K. The Procedure of Compulsory Licensing of Invention in Ukraine: Some Legal Aspects. *Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues*. 2021, Vol. 24, Iss. 5. P. 1-10.

Інтернет-ресурси.

18. www.court.gov.ua – Судова влада України (офіційний портал)
19. <http://www.ccu.gov.ua> - Конституційний Суд України
20. <https://supreme.court.gov.ua/supreme/> - Верховний Суд
21. <http://reyestr.court.gov.ua> - Єдиний державний реєстр судових рішень
22. <http://zakon1.rada.gov.ua> - Законодавство України

СЕНМК

База даних “Навчальний електронно-інформаційний комплекс з цивільного процесу” (Державна служба інтелектуальної власності України свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 48760 від 13.04.2013 р.) - <https://neik.nlu.edu.ua/moodle/enrol/index.php?id=138>

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції й практичні заняття; систематично й активно працювати на них; переконливо наводити аргументацію при вирішенні завдань; якісно виконувати письмові завдання, контрольні й самостійні роботи тощо. Практичні заняття, пропущені з поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь у наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, готувати тези наукових доповідей тощо.

Обов'язкова вимога – дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/08/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки в навчальних цілях (приміром, для перегляду презентацій лекції), а ноутбуки і планшети – для ведення конспектів лекцій і відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Цивільний процес» передбачає проведення поточного й підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, вирішення практичних завдань або задач, участь у розробці кейсу, захист есе або реферату за ініціативи студента. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента до вивчення матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 2, 3, 4);
- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу

навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквіумів або тестів.

Впродовж семестру студенти виконують завдання для самостійної роботи (підготовка презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 8.

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є іспит. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за іспит, становить 60 балів. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю й самостійної роботи, за якої студент допускається до іспиту, становить 20 балів.

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90–100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80–89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75–79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70–74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60–69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35–59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34